

BÚTOR & FAIPAR

Derengés az alagút végén
A XX. század stílbútorai
A bútortipar jövőképe
Innen-onnan

Szeretettel köszöntjük
a Nemzetközi Bútor Szakvásár
kiállítóit és látogatóit!

FOCUS ON FURNITURE

NEMZETKÖZI BÚTORVÁSÁR KÖLN, 1997 január 13 - 19.

A kölni Nemzetközi Bútorvásár évről
évre színtere a világ átfogó bútorigari
kínálatának. A majd minden jelentős
nemzetközi gyártó mellett sok
érdekes újonccal is találkozhatunk.
Új trendek, anyagok és dizájn
elképzелhetetlen skálája.

Kiváló alkalom a rendelésre,
informálódásra, tapasztalatcserére,
megmérettetésre.
Önt is várjuk a bútorigar vezető
világvásárán Kölnben!
1997 január 13 - 19-ig,
hétfőtől vasámapig.

További tájékoztatással a:
Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara, Stefánia út. 99, 1143 Budapest XIV,
Telefon 01/3 43 90 14, Telefax 01/3 43 08 69

 Köln Messe

A Bútorvállalkozók Országos Szakmai Szövetsége és a Faipari Tudományos Egyesület folyóirata

A szerkesztőbizottság
társelnökei:

**Győri Ferenc
és dr. Molnár Sándor**

A szerkesztőbizottság tagjai:

Baloghné Cséplő Katalin,
Bíró Lászlóné,
dr. Dalocsa Gábor,
Nagy Alajos,
Neményiné Gyarmathy Margit,
dr. Nyárs József,
dr. Somkuti Elemér,
Vásárhelyi János

Főszerkesztő:

Berényi János

A TARTALOMBÓL

Nemzetközi Bútor

Szakvásár 3

A bútoripar jövőképe 4

A múlt századi

bútorgyártás

és az ezredévi

kiállítás 6

Derengés

az alagút végén 8

A XX. század

stílbútorai 10

A rattan, mint alternatív

nyersanyag

a bútorgyártásban 12

Innen-onnan 17

Kiadja:

3B Szaklapkiadó, 1103 Budapest,
Kőér utca 35/A. Tel.: 262-2608,
fax: 263-1336

Megjelenik havonta. Előfizetési
díj egy évre 1896 Ft.

Megrendelhető a kiadóban.

Nyomdai előkészítés:

WellCom Grafikai Stúdió

Nyomás:

Fővárosi Nyomdaipari Rt.

HU ISSN 1219-5510

Címlapon a **Zala Bútor Rt.**

Szundi hálósobabútora

Nemzetközi Bútor Szakvásár 1996

Jubileumát ünnepli ebben az évben a Szövetségünk által kezdeményezett Bútor Szakvásár. Öt évvel ezelőtt határozta el a szakma, hogy a BNV-k általános forgatógából kilépve kifejezetten a szakma számára, a kereskedelmi partnerek részére szakvásárt szervez. Hosszú volt az út, amíg a kezdeti lépésektől, az 1400 m²-es sportsarnokbeli kiállító-területtől eljutottunk a 9000 m²-es kiállítási területig, ahol a kiállítók száma közel kétszáz.

A kezdetektől alapkoncepciónk volt, hogy ne csak a hazai bútorgyártók, hanem a beszállító ágazatok cégei is képviseltesék magukat szakvásárainkon.

Ez a komplex jelleg ebben az évben tovább bővül azzal, hogy a Bútor Szakvásárhoz szervesen kapcsolódva, de önálló infrastruktúrában megjelennek a beszállítói kör újabb reprezentánsai, a gépgyártók is a WOODMA-kiállítással.

A szakvásár súlyát növelte az is, hogy az elmúlt évtől nemzetközi jelleggel hirdettük meg, így bekerültünk a szakma nemzetközi vásárnaptárába, növelve ezáltal a külföldi érdeklődési lehetőségeket.

Amikor a szakvásárral szemben támasztott várakozásokról beszélünk, nem szabad szó nélkül hagyni a bútorszakma igen nehéz helyzetét. A tavalyi év közepétől évtizedek óta nem tapasztalt súlyos belföldi kereslet-csökkenés következett be a bútort piacon. A reáljöveldelmek 1995. évi 12,5%-os és az ez évben várható újabb, közel 10%-os csökkenése direkt módon közrejátszott a bútort vásárlások folyó áron mért 30-40%-os visszaesésében. Nem vigasztaló a szakma számára az sem, hogy az egész fogyasztáscikk-piacon a visszaesés mértéke több mint 20%. Ebből a kedvezőtlen tendenciából többek között azt a következtetést célszerű levonni, hogy a fogyasztási cikkek forgalmán belül a bútort forgalom alakulása még kedvezőtlenebb képet mutat. Szakvásárunknak ezért kiemelt feladata kell legyen, hogy megpróbálja visszahelyezni a bútort keresletet a korábbi évek reálisan elvárható rangsorába. Ezért szövetségünk mind a szakvásáron, mind pedig egy hosszabb távú marketing program keretében szeretné elérni, hogy a magyar család-

dok anyagi lehetőségeik függvényében egyre inkább a lakásaik korszerűsítése, komfortosabbá tétele felé forduljanak.

A szakma számára ezekben a nehéz időkben jelentős segítséget nyújtott a dinamikus növekvő export. Ennek a növekedésnek legfontosabb összetevői a kormány exportösztönző árfolyam-politikája, a tradicionálisan meglévő nyugat-európai kapcsolataink, valamint a kényszerítőleg ható belföldi keresletcsökkenés. Mindezek figyelembevételével fontosnak tartjuk, hogy a vásár nemzetközi jellegének megfelelően külföldi partnereink is mind nagyobb számban meglátogassák szakvásárunkat.

Ezen a szakvásáron is a tradícióknak megfelelően meghirdettük belsőépítészeink, fiatal bútortervezőink részére a Jövő bútora című pályázatot és kiállítást, amelyre több mint 100 pályamű érkezett be. A szakvásáron a zsűri által kiválasztott 34 pályaműből kiállítás látható. A korpuszbútort gyártók számára ismét meghirdettük az Európai minőségért díjat, amelyet a beszállító külföldi cégek szponzorálnak. Ez évben először adjuk ki a Bútort szövetség által alapított „Magyar Bútormárka” megkülönböztető minőségi jelet, ami azt tanúsítja, hogy a termék idehaza készült és megfelel az európai minőségi követelményeknek.

Reméljük, hogy a Bútor Szakvásár '96 a korábbiakhoz hasonlóan színvonalas termékválasztékkal, európai színvonalon mérve is versenyképes minőségű termékekkel várja kereskedelmi partnereinket. Igazolva azt a vélekedést, hogy nehéz időkben még inkább javítani kell a marketing munkát, s a szakvásáron való bemutatkozás e tevékenység szerves része.

GALL PÉTER
a Bútorvállalkozók
Országos Szakmai
Szövetségének
elnöke

A bútóripar jövőképe

„Jobb, ha nagyjából igazad van,
mintha teljes mértékben
tévedsz.”
Waren Buffett

A bútóripari szakágazat jövőképe felvázolásánál, a fenntartható fejlődés feltételrendszerének meghatározásánál a jelenlegi gazdasági helyzet kialakulásának folyamatából és eredményeiből, a nemzetgazdaság által determinált feltételrendszerből és lehetőségekből, a piac szabályozó szerepének erősödéséből, a termelők és fogyasztók várható magatartásából szükséges kiindulni, amelyek alapján leginkább valószínűsíthető, hogy a vázolt tendenciák és folyamatok bekövetkeznek.

Termelés, export-import 1985–95-ben

Az 1996-os évre kialakult ipari struktúra alapján a bútóripari szakágazat részaránya az ipari termelésben a korábbi 1,5%-ról

A jelenlegi szervezeti struktúra két irányból alakult ki:

- a szakágazathoz tartozó vállalatok döntő többségének privatizációja során, amikor is a technikailag fejlett és gazdaságilag eredményes nagyvállalatok részeként vagy összességükben eladásra kerültek, illetve rt.-vé vagy kft.-vé alakultak át;

- a hatályos jogszabályok alapján megalakított magánvállalkozók jelentős megszorodásával, különösen a kézműipari tevékenység, a hagyományos asztalos-kárpitos mesterség újraéledése útján.

Miközben a bútóripari nagyvállalatok többsége a magánosítás eredményeként lényegében feldarabolódott, a kisebb vállalkozások gomba módra megszorodtak. Az Országos Asztalos- és Faipari Szövetséghez csatlakozott a fa-és asztalosiparral összefüggő tevékenységet folytatók száma jelenleg több mint 1200-ra tehető. Ezen tagság jelentős része közvetlenül bútorellátással foglal-

gazanak vannak versenyképes termékei. Ezt még akkor is bizonyítottan kell tekinteni, ha a forintleértékelés és az infláció az exportértékek alakulásán a folyóáron történő mérésekor nehezen követhető nyomon, és a számbavétel is jelentős hibaszázalékkal terhelt. Az a tény ugyanis, hogy a bútorexport 10 év alatt nyolcszorosára növekedett, hogy a magánosítás során is napjainkig versenyt tudott tartani az importtal, a magyar bútortermékek esztétikai-használati és minőségi értékeinek fényes bizonyítéka. **Az a tény viszont, hogy 1994-től az importált bútórok értékben már meghaladják az exportot, elsősorban a hazai piacvédelem hiányának és egyes érdekcsoportok piacpolitikájának tudható be.** A fogyasztói piac igényelte fenntartható fejlődés ütemére mindez fékezőleg hat, de nem segíti a tömegszerű termelés-szervezéshez szükséges feltételek jövőbeni kialakulását sem. A már elért exportszint to-

• nem várható jelentős áttörés a kárpított bútórok exportjában. Hosszabb távon is érezteti hatását, hogy amikor a bútóripari üzemetek külföldi tőkebevonással privatizáltak, tulajdonképpen nem termelőerőt, hanem fogyasztói piacot adtak el. Ennek bizonyítására egy példa: amíg 1990-ben a bútorexport/import arány 4,1 volt, ez 1994-re 0,98-ra csökkent. Ez pedig azt jelenti, hogy a bútóripari szakágazattá történő szervezése óta első ízben haladta meg az exportot az import, miközben az export 1990-94 között 2,66-szorosára, az import 11-szeresére növekedett. Azt csak zárójelben jegyezzük meg, hogy az importbútorok – bár választékban és minőségben eltérnek a hazai termékektől – hasonló funkciók kielégítése esetében is árban többszöröse a hazai bútóroknak, s ezzel jelentős vásárlóerőt kötnek le a hazai piacon. Már az átalakulás pillanatában a szakemberek többsége felismerte, hogy a bútorszakma szakágazati megszervezése (szövetségi vagy szorosabb kapcsolatrendszer) mind az export, de különösen a belső fogyasztás szempontjából fontos, ezért javasolták a bútortermelés arányát az ipari termelésben távolilag is megőrizni, s ha igény mutatkozik, azt tovább növelni. Ez a javaslat azonban, úgy tűnik, az importliberalizáción megbukott még akkor is, ha a termelésnövelést bizonyos vonatkozásban (egyedi igénykielégítés) elősegítette. A bútórimport jövőbeni hatása és mértéke attól is függ, hogy a hazai termelés-szervezés színvonal és gazdaságossága milyen eredményeket ér el és milyen kapcsolatrendszer alakul ki és lesz uralkodó a termelő-forgalmazó között. Lesz-e szellemi és termelőkapacitás az importhelyettesítő ellátás megvalósítására, továbbá kialakul-e a gazdaságos működtetése az elengedhetetlen kooperációnak a szakágazaton belül és a háttérparként kapcsolódó ágazatok között? Mindez a gazdaság szervezeti átalakulásának függvénye, amelynek változói az évezred előtt nem valószínű, hogy stabilizálódnak, tekintettel arra, hogy a privatizálást meghatározó tulajdon és tevékenységek integrációja ma még csak a kezdet kezdetén tart. A jövőképet is ez határozza meg.

A fejlődés minőségi jellemzői

A bútóripar mennyiségi fejlődését a belső piac felvevőképessége és a nemzetközi árcsere területén kivívott, a termelésben elfoglalt részaránya fogja determinál-

1. ábra A bútortermelés és export alakulása 1985–95-ben (folyó árakon)

években	1985	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Termelés	100	152	167	177	166	200	202	210	
export	100	226	284	500	558	589	758	800	
export részarány %	14,2	21,6	24,7	42,2	48,6	42,7	54,5	55,2	

1,0%-ra, míg a foglalkoztatottak aránya 2,2%-ra csökkent. Az összes belföldi bútorfelhasználásból a hazai termelés részaránya a privatizáció megkezdése óta fokozatosan csökken, s az 1988-as év több mint 80%-áról 1995-re már 55%-ra esett vissza. Egyidejűleg az export részaránya a keleti piacok átmeneti elvesztése ellenére 15%-ról 45%-ra növekedett.

Az 1995-ös évi adatok alapján úgy tűnik, a bútóripari szakágazat a magánosítás eredményeképpen túljutott a piaccsaládokódással formálódás nehezén, már megjelentek a valódi tulajdonosok és vállalkozók, bár a termelés hatékonysága területén további erősítésekre van szükség. Az import liberalizálódása viszont a hazai piacvesztés felgyorsulását eredményezte, s a belföldi fogyasztás közel 40%-os részaránya importból elégitódott ki, a fogyasztói árak jelentős emelkedése és differenciálódása mellett. Ez fékezőleg hat nemcsak a termelésre, hanem a fejlesztési célok meghatározására is.

kozik, de lényegében valamennyi a hazai bútortermelők potenciális sorába számításba vehető. Ez pedig azt jelenti, hogy – mivel a kézműipari termelés sorába kell számba venni – a bútóripari termelés statisztikai számbavételénél csak kis részüket jelentkezik, más szóval az országos termelés adatait ezen mennyiségű figyelembevételével mindenképpen korrigálni szükséges, hogy reális képet kapjunk a bútóripari termeléséről. Ezen tevékenységek eredményeképpen a statisztika által már kimutatott bútortermelést óvatossággal kell értékelni, mintegy 8–10%-kal magasabb szinten célszerű számításba venni a fogyasztás reális értékelésekor, vagyis a vásárlóerő számbavételkor. Mindezekből az is következik, hogy a foglalkoztatottak száma is valószínűleg eltér az éves statisztikailag kimutatottaktól.

A korábban kialakult exportstruktúra átrendeződése ugyan érzékenyen érintette a termelést, azonban az átmeneti értékesítési nehézségek után rövid idő alatt bebizonyosodott, hogy a szaká-

vábbfejlesztése ma is kétirányú korlátba ütközik. Az egyik: az exportnak jelentős importtartalma van, s ez a jövőben sem mutat csökkenő tendenciát. A másik: további exportnövelés import technológiák alkalmazása nélkül nehezen képzelhető el. De van más kérdés is: van-e és milyen mértékű a bútorexport hatása a tökefelhalmozásra, nemzetközileg ismert műszaki-technológiai ismeretek nélkül, hazai kutatás hiányában hogyan lehet a nemzetközi versenyképességet hosszabb távon megőrizni. Erdemes áttekinteni, hogy milyen irányban várható egyes bútortermékek exportjának alakulása, figyelemmel a termékösszetételre és a felvevő piacok követelte minőségre:

- az extenzív munkát tartalmazó cikkek a leginkább fejlődőképességű kategória, ide tartoznak a stílbútorok, valamint a tömegtermelést lehetővé tevő, fából előállított ülőbútorok;
- a belföldi fogyasztás növekedésével arányosan a korpuszbútorok kivétele mérséklődhet;

ni, amennyiben a termelővékenységet gazdaságosan végzik. Más a helyzet a minőségi jellemzőkkel.

Már napjainkban sem lehet közböbs, hogy a magyar bútóripár az elkövetkezendő évtizedekben milyen szervezeti és termékszerkezetű, ipari részarányal, a mindenkori lakáskultúra igényeit kielégítő képességekkel rendelkezik és milyen műszaki-termelési adottságokat birtokol a fogyasztói igények kielégítéséhez. Ebben a vonatkozásban nemcsak a korábbi hagyományok és fejlesztések eredményeire támaszkodva kell hagyatkozni, hanem az állandóan növekvő igényekhez igazodva változtatni és újat is mondani szükséges, ezért a műszaki-gazdasági haladást, annak piaci kölcsönhatásait más-képpen kell értelmezni. Így ma a lehetséges utak közül a választás: a folytonosságra alapozott fejlődés göröngyös útján haladni előre a gazdasági fejlődés terén. A kialakult helyzetben a várható és indokolt fejlesztések kettős szorításban vannak: a termelőerként terhelő adók és járulékok miatt a már meglévő befektetőknél újabb fejlesztéseket elősegítő alapok nem vagy csak minimális mértékben képződnek, a fogyasztói piacon a felhasználók irányából nem jelenik meg olyan követelmény, amely a jelenlegi műszaki-technológiai szinten nem lenne kielégíthető vagy ha igen, úgy azt importból fedezik, s ez kapacitásvárossal jár. Ha a jelenleg alkalmazott termelőeszközöket és technológiákat vizsgáljuk, megállapítható, hogy azok működtetése és kihasználása nem éri el a nyugati színvonalat – bár onnan erednek –, így ezek középtávú gazdaságos megszervezésével célszerű számolni. Feltételezhető, hogy kisebb fejlesztésekre is lehetőség nyílik, de tömeges alkalmazásra – elsősorban tőkehiány miatt – nemigen kerül sor, így a növekedés elsősorban nem a használati, hanem az életmunka befektetésén keresztül jelentkező értéknövelő jellege miatt várható.

hullámkartonból összeragasztott bútórok előállítására végeztek – még akkor is, ha azok csak a formatervezés megteremtésére hatottak –, nem vezettek a tömegtermelésre alkalmas használati bútórok megjelenéséhez.

A bútógyártás minőségi színvonalának emelése, az igényes esztétikai megjelenés következménye igazolja, hogy a bútógyártáshoz jó minőségű alapanyag van szükség. Fő tendenciaként a természetes fához való visszatérés, s az ehhez tartozó fagegykezelési technológiák alkalmazása prognosztizálható, bár a fafeldolgozásban a kézi és gépi munkavégzés együttélése közel arányosan fog uralkodni. Korszerek gépek alkalmazása elkerülhetetlen lesz. Ma már nem megy ritkaságszám-ba a trópusi faanyagok és a modifikált félkész áruk felhasználása sem. A korszerű technológiai megoldások – a munkamegosztáson szervezett termék-előállítás – lehetővé teszik nemcsak a minőség biztosítását, hanem a kézműipari termelés hatékonyságát és versenyképességét. Sajátossága lesz a bútóipari szakágazat minőségi fejlődésének, hogy a közép-és nagyüzemi kategóriákhoz sorolható termelők a korábbi gazdaságos munkamegosztásra alapozott szervezés folytonosságára építhetnek, míg a kézműipari tevékenységet folytatók szükségképpen egyéni utakon fejlődnek. A közös vonást – más-más formában – a technológia fejlődésének alkalmazása képezheti, de annak hatékonysága nyilvánvalóan a sorozat- vagy tömeggyártás folytatásánál jelentkezik. Kiinduló pontot azonban a munkaerő szakképzettisége jelzi, ezért mind a szakképzésnek, mind a továbbképzésnek – beleértve a mestervizsgáztatás követelményrendszerét is – óriási jelentősége lesz.

A magyar bútórszakmának megvannak a belső tartalékai, ezek:

- a meglévő szellemi kapacitás a gyártmány- és gyártásfejlesztés területén;

gazdálkodási, elvi és gyakorlati megvalósítása közben a piaci folyamatokba való bekapcsolódás nemcsak szemléleti változást, hanem hosszabb időt igényel, amit a fogyasztói kereslethiány tovább fekéz. Hosszú távon nem kétséges, hogy maga a szakmai környezet, a kooperáció szükségessége, a **termelés-forgalmazás folyamatának megszakíthatatlan egységbe való integrálódása együttesen ki fogja kényszeríteni az információcsere és -áramlás megszervezésének szükségességét.** Erre még akkor is szükség lesz, ha a piac szabályozó szerepe jobban érvényesül, ugyanis már ma is világos, hogy a termelővékenységek gazdasági növekedéséhez az információk leghatékonyabb, legolcsóbb befektetési eszköznek bizonyultak korábban is.

A hazai bútóripár napjainkban is valóságos piaci igényeket elégíti ki kínálati piacon, ugyanakkor a gyártmányfejlesztés útján létrehozott új termékeknek sem kell a fogyasztók elkerülésével számolni. Ez a folyamat viszont a termékszerkezet és a felhasznált anyagok bizonyos mértékű változását is feltételezi, de véleményünk szerint ez elsősorban a termékek minőségfejlesztésében és a funkcionális használat javításában fog megmutatkozni. Különösen a kárpitozott termékeknel várható változások, de az életminőség fokozatos javulásával egyéb bútórészleteknek is funkcionális bővülést fog indukálni. Ezt a „Magyar Bútórmárka” megkülönböztető minősítési elterjedése kedvezően segítheti.

Fenntartható növekedés határok

Egy közszükségleti cikket előállító termelő ágazat minden termelési és fejlesztési feladatát, valamint gazdasági mozgásterét a termékek iránti fogyasztói hajlandóság és a piaci versenyképesség determinálja. A bútóipari

A bútóipár növekedését a jövőben meghatározó tényezők: a tudományos kutatás és a műszaki haladás eredményei, a növekvő kereslet befolyásoló gazdaságpolitika, a fogyasztói igény-kielégítés a jövedelmi viszonyok várható további differenciáltsága alapján. A fejlesztési lehetőségeket pedig a szakágazatban képződő mindenkori nettó tőkeképződés mértéke, a korszerű termelőeszközök importja szorítja korlátok közé, ezért a beruházási piacon csak a nemzetgazdasági növekedés megindulásával egyidejűleg lehet élénküléssel számolni. Ezt támasztja alá még az a gyakorlati megfigyelés is, miszerint hosszú távon a termelési tényezők között a munkajövedelmi arányoknak a növekedésével kell számolni a tőkejövödelmek rovására, ugyanakkor a tőkejövödelmek beruházásként történő felhasználása terén a műszaki haladást segítő eszközök beszerzése kell, hogy előnyt élvezzen, mert csak ez biztosítja a nemzetközi élvonalhoz való felzárkózást. Ezért a fenntartható fejlődés előrelépését – annak ütemét és mértékét – több irányból kell megközelíteni:

- a társadalom fejlődéséből kisugárzó hatásokból, amelyek elsősorban a gazdaság szerkezet alakulásának függvényei, s ezek mindenekelőtt a jövedelemszerzésben és a fogyasztói igények szerkezetváltozásában tükröződnek;
- az anyagi-műszaki ellátottság alakulásából, valamint a kölcsönhatásukra bekövetkező növekedésből;
- az életminőség és lakáskultúra állapotából, a termékek használati és értékelhető funkcióinak változásaiból;
- a szakmai ismeret bővüléséből és az elsajátítás és alkalmazás mindenkori szintjéből;
- az Európai Közösséghez való csatlakozás árucserékre vonatkozó feltétel-és követelményrendszeréből.

A jövőkép megrajzolásánál két hibát lehet elkövetni: az egyik a bútóipart a nemzetgazdaság, a nemzetközi árucserre összefüggérendszeréből kiszakítva vizsgálni, a másik a szakágazat kialakulását meghatározó sajátos követelményeket, az ipar fejlődését jelző múltat és jelent nem figyelembe venni. Ezért **csak a vizsgálatok komplex elemzésével, a már meglévő eredményekből kiindulva rajzolhatók meg azok az utak és módzatok, amelyekre alapon lehet a valószínűsíthető növekedés lehetőségeit, mert megalapozott előrejelzésre csak az összefüggő ismeretek alkalmazása ad lehetőséget.**

Már napjainkban is megfigyelhető, hogy jelentős azon bútótermékek részaránya, amelyeknek az esztétikai és egyedi igények szerinti kivitelezése sokkal több munkát igényel, mint a használati értékük előállítására. Ez a tendencia pedig csak úgy értékelhető, hogy a lakáskultúra formai és izlésvilága visszakanyarodott az értéket (gazdagságot)

2. ábra A bútórok külkereskedelmi forgalmának alakulása 1985–95-ben (folyó árakon)

években	1985	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Import	100	145	118	345	664	909	1336	1463	
Export	100	226	284	500	558	589	758	800	
Import/export %	58	37	24	40	69	89	102	106	

Kérdés, hogy folytatódik-e a bútorkészítés gyökeres átalakulása az anyaghasználat és a gyártási technológiák területén? A XIX. század második felében az agglomerált lapok szerkezeti anyagként való felhasználása, a felületbevonásban az új típusú lakkok és felhordási technológiák, a szintetikus ragasztóanyagok alkalmazása mára már lényegében meghonosodott, vagy azok a kísérletek, amelyeket a

- a szakmaszeretettől átítatott, jól képzett és felkészült asztalos-kárpitos szakemberek;
- a bútorkészítés hagyományaira való támaszkodás.

Ezen tartalékok mozgósítása csak szakmaszintű összefogással, az információáramlás szabaddá tételével, a termelés-forgalmazás egységes szempontok alapján való szervezésével és működtetésével lehetséges. A feladatot nehezíti, hogy önálló

szakágazat termelővékenységének, valamint várható növekedésének megítélésére ezen a laptételből célszerű kiindulni, különösen akkor, amikor az egyik oldalon a fogyasztás évek óta tartó visszaesése következtében főlős termelőkapacitások állnak rendelkezésre, ugyanakkor a másik oldalon a versenyképességért folytatott gazdasági tevékenységben a fejlesztés és korszerűsítés elengedhetetlen.

kifejező stílbútorok birtoklásának igényéhez.

Az ágazat termékei között már kialakult részarányokban alapvető átrendeződés nem valószínűsíthető. Ha prognosztizálható is időszakonként bizonyos változás, az elsősorban a kézműipari jellegű termékek növekedésének befolyására következhet be, ami azonban hosszabb távon kiegyenlítődik. Nagyobb mértékű arányváltozást csak a lakások építésének száma és nagysága eredményezhetne, erre azonban tömegesen belátható időn belül nem számíthatunk. Mindezek a növekedés ütemének mérséklődésére hatnak, de nem gátolják. A fenntartható fejlődést alapvetően meghatározza az Európai Unióhoz való csatlakozás. Ez a bútorszakmában kettős feladatot sejtet: másként jelentkezik a már nyugati tőkével működő termelőknél és másként a hazai vállalkozóknál. De más irányú hatást fog kifejteni a fogyasztókra is. A probléma azonban az, hogy jelenleg a csatlakozás konkrét feltételei még nem ismeretesek, sőt nincs stratégia sem arra vonatkozóan, hogy milyen lesz a kölcsönösen elfogadható követelmények és engedmények köre. Az alkalmazkodási követelmények többsége a szabványok, minőség- és termék-tanúsítási követelmények köré csoportosíthatók, de a fogyasztóvédelmi előírásokat sem szabad figyelmen kívül hagyni. Ez azért is szükséges, mert a bútorexport 80%-át már ma is az Európai Unió országaiba szállítják. Mélyebb elemzéseket csak ezek alapján lehet majd elvégezni. Annyi azonban már ma is bizonyos, hogy a csatlakozásból származó jelentős növekedéssel nem lehet számolni, de felmerülhet annak a veszélye is, hogy a hazai bútortermelők erőfeszítései felmorzsolódhatnak a technika-technológia korszerűtlensége és az agresszív nyugati piacpolitika között.

Végső soron az a véleményünk, hogy a mérsékelt ütemű, folyamatos növekedés előre jelezhető. A folyamatos fejlődésnek pedig megvannak a sajátos meghatározó feltételei, ilyenek:

- a tőkeigényesség;
- a mindenkori és várható nyereség alakulása a keresletalakulás függvényében;
- vagyonfelhalmozás;
- a termelékenység és hatékonyság növelésére irányuló törekvések.

Következtetéseinket azzal zárjuk, hogy a **bútorszakma jövőképét és növekedését nem a termelés mennyisége, hanem a gyártmány- és gyártásfejlesztés (innováció), a termékek minősége, az EU-hoz való csatlakozás, az információs rendszerek kiépítése és működtetése, s végül az emberi tényező (a szakképzés színvonala) fogja eldönteni.** Ezért, ha ezeket a gyakorlatban is tudjuk érvényesíteni, úgy feltételezhetjük: nem járunk messze az igazságtól.

DR. DALOCSA GÁBOR
a műszaki tudomány
kandidátusa

A múlt századi bútorgyártás és az ezredévi kiállítás

Hazai múzeumaink bútorgyűjteményeiben aránylag kevés a magyar munka. A múlt századi darabokra vonatkozóan is ez a helyzet. E korból származó hangulatos enteriőrrajzok és -festmények nem az általánosra jellemző képet tárják elénk. Csak az arisztokraták és a jómódú nagypolgárok laktak szépen berendezett lakásokban, a köznemes, a kispolgár és a falusi nép igénytelenül berendezett szobákban élt, mert a bútordrága volt. Jó bútort még a köznemes is ritkán vásárolhatott, ahogy ez az elhalálózásokra készített leltárakból is kiderül, amelyekben egy-egy almárium, sifonér, falóca, ágy és asztal kivül csak elvétve található egyéb bútorra utaló bejegyzés.

Bár a század közepéig nagyvárosainkban működtek asztalos céhek, azonban ezek meghatározott számú, zárt közössége inkább akadályozta, mint segítette a bútorkor nagyobb számban való készítését. Az arisztokrácia és a gazdagok rendszerint Bécsből szereztek be bútoraitak vagy pesti céhbéli mesternél rendelték meg. Mert ahogy Fényes Elek 1840-ben írta: „igazán jó kézművest Pesten kivül csak keveset találhatunk”. Ugyancsak ő – Klauzál Imre egyik cikkére hivatkozva – részletekben is kifejti, hogy asztalos meg lakatos munkát pedig csaknem kizárólag Pesten lehetett készíttetni.

A bútorasztalos-utánpótlásnak legfőbb akadályozója maga az asztaloscéh illetve a céhrendszer volt azzal a privilégiummal, miszerint az inasitanítás és a legények felszabadítása kizárólag a céh jogkörébe tartozott. Azonban a „mesterré fogadás” a legénynek tetemes összegébe került, enélkül viszont önállóan nem dolgozhatott, mert „kontárnak” minősült és állandóan ki volt téve a céhbéli mesterek üldözésének. Ezért követelte – többek közt – Széchenyi is a Hitelben (1830) a céhrendszer megszüntetését, ami a hazai ipar fejlődésének gátját látta.

Az első határozott lépést az ipar érdekében Kossuth tette meg, amikor börtönéből kiszabadulva az Iparegyesület létrehozásán fáradozott, amelynek alapszabályait, illetve azok kinyomtatását sok huzavona után 1842-ben a Helytartó Tanács is végre engedélyezte. Az egyesület keretén belül még ugyanez évben megrendezték az első Iparműkiállítást is az egykori Vigadóban. Itt a gépektől kezdve a selyem- és lengyártmányokon keresztül az akkori magyar ipar csaknem minden ágának termékét bemutatták. – Különösen asztalos és bútortartó művekben bővelkedik az Iparműkiállítás – írta a korabeli sajtó Kossuth jelentéséből

tudjuk, hogy 16 asztalos és kárpitos szerepelt a kiállítók listáján, de számuk a második és harmadik pesti Iparműkiállításon 18-ra, illetve 20-ra növekedett. Tekintve, hogy országos kiállításról volt szó, ez nem volt sok; mégis kimozdulást jelentett a holtpontról. Az első kiállítók közül Steindl Ferenc asztalos „ezüst kitüntetés” nyert. Steindl volt akkor a legismertebb asztalos Pesten, Dorottya utcai, majd később Király utcai műhelye szinte már nagyüzemnek számított 50 körülű legény- és inaslétszámával. Ő készítette a Széchenyi által szorgalmazott dunai gőzhajók berendezéseit is. Kellemes formájú bútorai valóban lakályossá tették az otthont. Persze ebben nagy szerepe volt az akkor divatos biedermeier stílusnak is, aminek a múlt század közepén sarjadtak utolsó szép hajtásai. A század második felében általánossá vált nehézkes bútorokra már nem volt jellemző ez a meghittség.

A kiegyezés után, a millennium évében Bécs egy nagyobb szabású országos kiállítás megrendezését is engedélyezte. Erről a kiállításról a bútortiparra vonatkozóan már több adattal rendelkezünk. Mint minden kiállító, az asztalosok is mesterségük legjavát akarták bemutatni és éppen ezen igyekezettük miatt munkájuknak több volt a füstje, mint a melegítő lángja, azaz inkább a reprezentációra törekedtek, mint a használhatóságra. Természetesen az ezredévi jubileum ünnepi hangulata is erre ösztönzött, s ezt az asztalosoknak szem előtt kellett tartaniuk az egyes helyiségek berendezésénél. Különösen abban az esetben, ha építészek tervezték a berendezést. Szokás volt ugyanis, hogy nagyobb középületek, főúri paloták belső berendezését az épülettel egy időben maga az építész tervezte meg, ez egyben a külső és belső stílusegységet is szavatolta. Ybl Miklós, Schikiedanz Albert, Lechner Ödön, Alpár Ignác és még sok más építészről tudjuk, hogy épületeik belső berendezését is megtervezték. A stílus-tiszta-

gon kívül volt azonban ennek gyakorlati oka is, mert jól rajzolni, mértékhelyes léptékben akkor még csak az építészek tudtak. Az asztalosok többnyire külföldi mintalapok után dolgoztak.

Az ezredévi kiállítás egyik legnagyobb sikere volt az Alpár Ignác által különböző építészeti stílusokból összeállított – akkor még kiállítási pavilonként, ideiglenes anyagokból készült – Vajdahunyad vára. (Azonos formában felépítve ez a mai Mezőgazdasági Múzeum). Ennek a nagy kiállítási pavilonnak az un. királysobáihoz Alpár maga tervezte a bútorokat, és kivitelezésüket a legkiválóbb mesterekre bízta. A faragványokkal bőven ellátott román stílusú bútorok ékítményeit Langer Ignác szobrászművész faragta. Alpár szerint a terveket mélyreható tanulmányok előzték meg, „hogy első királyunk kulturális törekvéseire és korának építőművészeti jellegére emlékeztessen”. Volt itt minden: trónus (a királyi váróteremben), íróasztal, falmenti pad, láda és pohárszék (jóllehet ez utóbbi csak a XV. századtól volt használatos), valamint gótikus székek, amelyek ugyancsak furcsán hatottak abban a milőben, amelynek a korai Árpád-kor hangulatát kellett volna idéznie. Ez azonban sem a tervezőt, sem a közönséget nem zavarta, hiszen a bútorstílusokhoz akkor még kevesebben értettek, mint ma. Meg kellett tehát elégedni a tervező eklektikus elképzelésével. Nem véletlenül használtuk az eklektikus jelzőt, mert a különböző történeti stílusokra visszanyúló s azok elemeiből önkényesen egységet alkotni az eklektika jellemzője volt. Így Alpár Vajdahunyad vára a különböző építészeti korokat tükröző részleteivel maga is eklektikus alkotás, amellyel ily módon összhangban volt a nem éppen hiteles, de mégis régies hangulatot idéző berendezés.

Száz év múltán egy kiállítás légkörét felidézni nehéz megfelelő dokumentatív anyag nélkül. Annyi azonban az egykori kritikákból is lemérhető, hogy elégedetlenek voltak a műbútorasztalosok kiállított termékeivel, amelyek közül szerintük némelyikük „az izléstelenség netovábbja” volt.

A századforduló bútorstílusát gyűjtőnévvel ma ugyancsak eklektikusnak nevezzük. Ez a fogalom azonban valójában nagyon sokrétű: neoreneszánsz, neoflamand, neobarokk és még számos más, megnevezhetetlen elemet tartalmaz. Ekkor jönnek divatba a hatalmas ebédő kredencek súlyos parkányokkal és gazdag faragással, a terebélyes, ún. önémet stílusú szekrények rosszul alkalmazott flamand elemeivel, törpe-

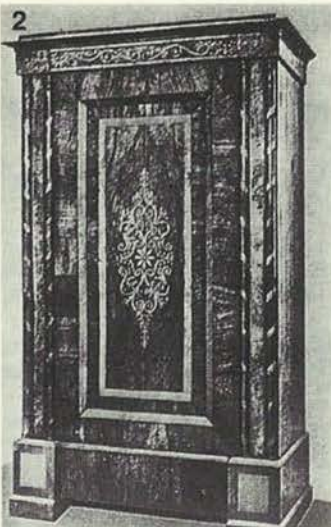
ballusztrádokkal, esztergályozott csigadiszekkel stb. Lehetetlen felsorolni e zavaros stílus minden elemét. „Az eklektika az otthonkultúra mélypontja volt” – állapította meg helyesen Voith Pál (Régi magyar otthonok, Bp. 1993.), a kitűnő művészettörténész, az Iparművészeti Múzeum egykori igazgatója. Nemcsak az asztalosok átlagának ízlésbeli hiányosságai, hanem az eklektikus stílusnak a tarthatatlansága is megmutatkozott a kiállított bútorokon.

Új színt jelentett viszont a milli-niumi kiállításon az Iparművészeti Társulat kollektív bemutatója, amelyben „az ékítményes tervezés mellett a konstruktív szempont is érvényesült”. Ehhez tudnunk kell, hogy az 1880-ban alapított Országos Királyi Magyar Iparművészeti Iskola ekkor már 18 éve működött és három-, majd négyéves évfolyamai nyomán új alkotó gárda került ki falai közül. Ezek a fiatalok technikai és művészeti képzettségük révén már felvehették külfölddel is a versenyt, és reményt nyújtottak arra, hogy csökkentsék a műbútor szakmában is a külföldi munkavezetők beözönlését.

Az Iparművészeti Iskola tanárai és tanítványai közösen vettek részt a kiállításon az Iparművészeti Társulat keretén belül. A történeti stílusokat idéző munkáik mellett, ha halványan is, de megjelent a magyaros irányzat és az utóbbival nálunk karöltve járó szecesszió csírái is mutatkoztak már.

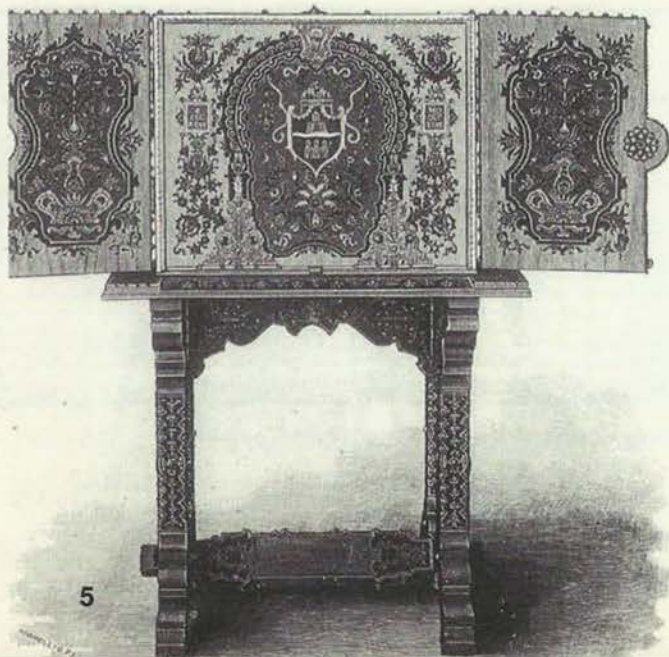
Mivel az Alpár Ignác tervezte királysobák bútorairól nem maradt fenn fénykép, e cikkhez a négy évvel későbbi, de hasonló céllal és felfogásban készült egykori budai vár Szt. István termének bútorait mutatjuk be. Tehetjük ezt annál is inkább, mert ebben az esetben is az építkezést irányító építész Hauszmann Alajos tervezte a királyi lakosztályok berendezését.

PAMER NÓRA

1. Jellegzetes Steindl szék a múlt század közepéről
2. Szekrény Steindl Ferenc műhelyéből (1840 körül)
3. Polgári enteriőr a XIX. század közepéről (Iparművészeti Múzeum, ismeretlen festő)
4. Asztal az egykori budai vár Szt. István terméből (Tervezte: Hauszmann)

5. Magyaros díszítésű szekrény a székesfővárosi szobortörzskönyv befogadására (Terv: Nadler Róbert)
6. Faragó Odön szecessziós szalonbútorai magyaros mintákkal

Derengés az alagút végén

Az 1996. év első felére jellemző volt, hogy a múlt évi gazdaságpolitikai irányváltást követő fő gazdasági folyamatok hatása jelentősen differenciáltan jelent meg a gazdaság egyes területein.

Addig, amíg az egyensúlyi helyzet terén határozott javulás következett be – arányaiban csökkent a folyó fizetési mérleg első félévi hiánya, az államháztartás egyensúlyi helyzete az év első nyolc hónapjában ugyancsak kedvezőbben alakult, mint egy évvel ezelőtt stb. –, a gazdaság egész működésében jelentős káros jelenségek is megfigyelhetők voltak.

Alapvető problémát idézett elő a jövedelmek nagyarányú csökkenése. A belföldi fogyasztás csökkenésének hatására pl. a termelési szféra egyes területein olyan kedvezőtlen tendenciák alakultak ki, amelyek keretében egyes ágazatoknál már a túlélési lehetőség vált kétségessé.

A KSH által közzétett adatok szerint az ipari termelés és forgalom számai júliusban már több területen élénkület mutatnak. A gazdaság január-júliusi összteljesítménye azonban változatlanul alacsony volt, a termelés a legtöbb területen a tavalyinál kisebb ütemben nőtt, egyes területeken pedig folyamatosan csökkent. Ezek közé tartozik a hazai bútorgyártás is.

Az ipari termelés folyamataira különben jellemző volt, hogy a termelés húzóereje az export volt, a belföldi értékesítési lehetőség elmaradt az egy évvel azelőttitől.

Jelentősebb exportnövekedésre – néhány élelmiszeripari terméket kivéve – gyakorlatilag azonban csak a gépipar területén került sor, míg a legtöbb ágazatban alig, vagy egyáltalán nem volt exportbővítés. E téren is a negatív vonatkozásaiban kiemelt helyet foglalja el a hazai bútorgyártás. Ez a körülmény annál is inkább figyelemreméltó, mert 1995-ben a bútorexport növekedése messze túlhaladta az ipari átlagot.

Az ipari termelés éven belüli folyamataira a havonkénti erőteljes dinamika, negyedéves viszonylatban azonban már mér-

sékeltebb hullámvázis volt a jellemző. Az előző negyedévhöz képest a termelés az első negyedévben 3,1%-kal emelkedett, a második negyedévben azonban 1,2%-kal csökkent. A júliusi dinamikus termelésnövekedés következtében azonban tartós növekedési tendenciát mutató trend bontakozik ki. Ugyanez nem mondható el a belföldi értékesítés alakulására, e téren ugyanis változatlanul csökkenő irányú a trend.

Ilyen gazdasági környezetben nem véletlen, hogy a hazai bútorgyártás 1996-ban elmaradt a korábbi évek teljesítményeitől, de a feldolgozó iparok között is nagyon hátrányos helyzetbe került. A belföldi értékesítés differenciálódása – a keresetek és a jövedelmek csökkenése következtében – ugyanis olyan mértékűvé vált, hogy a nélkülözhetetlen fogyasztási cikkek iránt – és ilyen a bútor is – a kereslet az utóbbi években eddig soha nem tapasztalt szint alá csökkent.

Különösen a szakma gerincét képező, az ágazatba sorolt kis- és középvüzeteket érinti súlyosan ez a folyamat, nem vigasztalja őket az a tudat, hogy a kereslet egyre inkább a nem telepített – lehet ezt fekete vagy szürke gazdaságnak is tekinteni – ipari tevékenységek felé toldódik el és az igények ezeken keresztül elégnélnek ki. Ez a körülmény hátrányosan érinti nemcsak a hazai termelőket, hanem a hazai forgalmazókat is, nem utolsósorban negatív kihatásai a költségvetésire, a tb. stb. bevételeknél is jelentkeznek.

A hazai bútorgyártás termelése 1996-ban első ízben július hónapban haladta túl a múlt évi szintet. Ez a többlet a belföldi értékesítés növekedéséből adódik, az exportszállítások még nem érték el az előző évi szintet. Ez a növekedés kétségtelen pozitív változás jeleként is értékelhető, mégha figyelembe is vesszük, hogy a viszonyítás igen alacsony bázisra vonatkozik. (A bútorgyártó szakágazatnál múlt évben a termelés visszaesése július hónapban következett be, a belföldi értékesítésben történt visszaesés azonban már április

óta – eltérő dinamikában, de gyakorlatilag folyamatosan – csökkent.) A július hónapban bekövetkezett belföldi értékesítésnövekedésből az importbútorok folyamatos beérkezésének emelkedéséből, valamint egyéb, nem számszerűsíthető jelenségekből arra lehet következtetni, hogy a múlt évben bekövetkezett „fogyasztási sokk” bizonyos mértékű oldódása fog bekövetkezni és a fogyasztási szerkezet a korábbi években kialakult arányainak megfelelően fog kialakulni. Ez a tartós fogyasztási cikkeknel és hasonló más, nem elsődlegesen fontos fogyasztási cikkeknel előreláthatóan 15% körüli értéken stabilizálódik. Ennek keretében a bútorok, mint az egyik legfontosabb tartós fogyasztási cikkek a helye változatlanul fenn fog maradni, és a bútorok iránti igény várhatóan még növekedni is fog. A rendelkezésre álló adatokból azonban egyértelművé vált, hogy a jelentkező igényekből a külföldi eredetű bútorok iránti kereslet a továbbiakban is fenn fog maradni. Már az igen mérsékelt 1996. első félévi keresleten belül is az importbútorok beérkezése az első negyedévi szithez képest a II. negyedévben több mint 20%-kal növekedett. Éves vonatkozásban a külföldi eredetű bútoroknak azonos, vagy legfeljebb 3–5% körüli csökkentésével lehet számolni. A belföldi gyártású bútoroknak ezzel így 15–20%-os fogyasztáscsökkenése valószínűsíthető. Ennek a kiesésnek a pótlása export útján – figyelem-

mel a recessziós folyamatokra – nehezen képzelhető el. Ez a körülmény hazai bútorgyártás szempontjából már olyan negatív folyamatokat indít el, ami az egész ágazat további tevékenységét, későbbi fejlődését is alapvetően befolyásolhatja. Jelentősebb kapacitás-kiesés, nagyobb létszámleépítés múlt év közepe óta azonban nem figyelhető meg. A vállalkozók ezt az időszakot a termelés szakaszolásával igyekeznek áthidalni, csökken a ledolgozott órák száma, de a ledolgozott munkanapok száma is.

Nagyobb mértékű visszaesés történt azonban a beruházások, a műszaki fejlesztések terén. Ennek kihatása a későbbi években fog igen drasztikusan jelentkezni. Megfigyelhető, hogy a vállalkozók igen komoly erőfeszítéseket tesznek a meglévő anyagi-műszaki-szellemi bázisra építve a gyártmányfejlesztésre, a termelés korszerűsítésére. Öröndetes jelenség, hogy szélesedik az egész bútorvertikumon belül a marketing tevékenység. Sok új korszerű bútoráruház és bútor-szakkbolt létesül, növekszik a gyártók közvetlen, részben saját szakkoltjainak a hálózata, részben a közvetlen gyári értékesítések volumene.

Mindezek közrejátszanak abban, hogy fokozódjon a bútorok iránti érdeklődés. Végző megoldást azonban csak a fogyasztás növekedése hozhatja, amit csak egy újabb gazdaságpolitikai változás eredményezhetne.

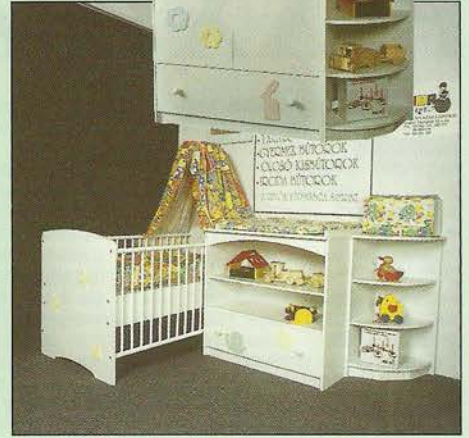
DR. LASKAY LAJOS
közgazdász

Kiskereskedelmi forgalom

Időszak	Bolti kiskereskedelem	ebből		Kiskereskedelem és vendéglátás eladási forgalma összesen	Összes kiskereskedelem	Kultúrcikkek forgalom
		Kultúrcikkek	Részarány			
Folyó áruc, milliárd forintban				Volumenindex		
					Előző év=100	
1991	1,174	87**	7,4%	1,320	90,1	86,7
1992	1,387	107**	7,7%	1,570	97,5	88,8
1993	1,744	137**	7,9%	1,967	102,8	99,5
1994	*	*	*	2,043	93,7	*
1995	2,225	153*	6,9%	2,396	92,2	78,6
1996						
- január	171,2	11,2	6,5%	183,6	*	*
- február	173,3	10,3	5,9%	185,9	*	*
- március	193,7	11,2	5,9%	208,2	*	*
- jan.-márc.	538,3	32,7	6,1%	577,7	91,4	83,7
- április	205,4	11,9	5,8%	219,8	*	*
- május	212,4	13,4	6,3%	229,2	*	*
- június	211,5	11,5	5,4%	228,1	*	*
- apr.-jún.	628,3	36,8	5,9%	677,3	98,0	*
jan.-jún.	1.166,7	69,5	6,0%	1.255,0	94,8	87,0
- július	231,6	13,5	5,8%	250,9	*	*
jan.-júl.	1.399,4	83,0	5,9%	1.505,7	94,6	88,5

Forrás: KSH Statisztikai Havi Közlemények. 1991-1996. évi kiadványai

Szakvásári előzetes

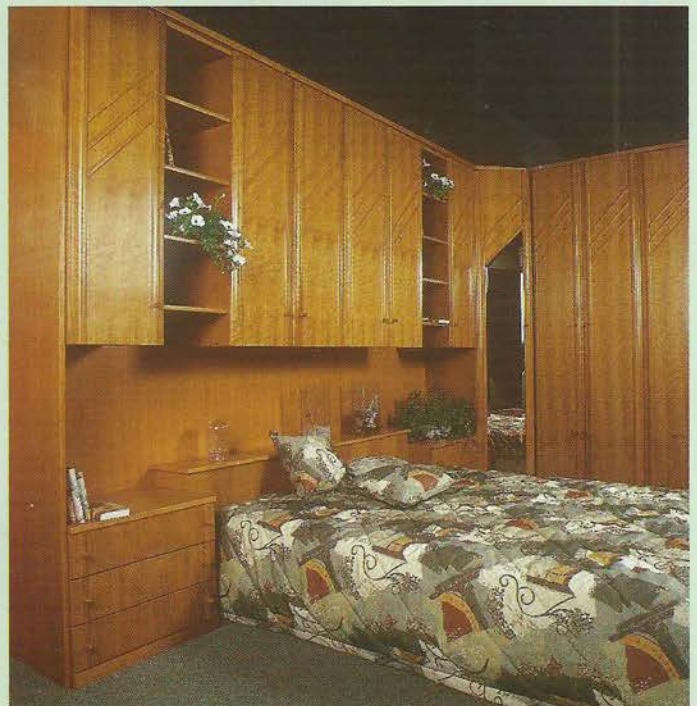

Van, ami az idén sem változott. Nem akadt olyan gyártó, aki nek lett volna fotója új termékéről. (Honnan is lett volna, hiszen az újdonság – csak úgy mint folyóiratunk – mindig a legutolsó pillanatban készül el.) Így azok kínálatából fotóztunk, akik már az őszi BNV-re elhozták új termékeiket.

A Tisza Bútor Rt. továbbfejlesztette csúcsmo­delljét, a Vivien konyhát. A zárt tárolóelemek helyére levegős polcok kerültek. A Violával a fehér konyhabútorok irán­ti lankadatlan vásárlói érdeklődést kívánja a gyár a maga javára fordítani. A Béla legújabb gyermekbútor család­juk. Kifejlesztésénél felhasználták a német piacon szerzett tapasztalatokat.

A Szundival a Zala Bútor Rt. alap­gondolatában is újszerű bútorral rukkolt ki. Méretre készü­l, ám nemcsak egy terméket, hanem teljeskörű szolgálta­tást is kínálnak: felmérik, legyártják, a helyszínen összeszerelik a bútor­nálása miatt a Szundi még a kis lakások hálószobáiban is népszerű lehet.

–béjé–

A XX. század stílbútorai

Vajon van-e esztétikai vajúdásokkal terhelt évszázadunknak sajátjaként felmutatható, örökül hagyható stílbútora? Habár a jelenkor vizuális stílusnyelvét meghatározó építész-formatervező egyéniségeknek egykor radikális kinyilatkoztatásai, mint: „A forma követi a funkciót” (L.H Sullivan 1896), „A díszítmény és bűnözés” (Adolf Loos 1908), „A kevesebb több” (Mies van der Rohe) kevésbé ismertek, de e kijelentések tartalma, gyakorlata, máris uralja az utcákat a formatervezett autósodák képében. Az autómobil és a hi-fi berendezések, mint a századdal egyidős termékek, a kezdetektől formatervezettek és ez a tény jelentősen emel értékükön.

Más a helyzet a bútorokkal. Ezek több évezerekes kulturtörténeti múlt hagyatékával rendelkeznek, és mint ilyenek, lassabban változó társadalmi értékítélet hordozói. Ezt illusztrálja: az asztalfőn „trónoló” családító magasztámlájú karosszéke, a család öröklődő tehetőségét bemutató porcelán és ezüstneműs ebédlőszekrény, a franciaágy mint a ha-

gyományos tartós párkapcsolat szimbóluma.

Tőlünk nyugatabbra a XX. század konstruktivista-geometrizáló formanyelvének befogadása – természetes módon – a vonzás-taszítás váltakozásának jegyében zajlott le. Minden új befogadásának természetes módja ez, ha a környezet toleráns, nem túlpolitizált. Ennek következtében az örökül hagyott tárgyi környezet színes és változatos, a trendek egymásnak felelnek: klasszikus design és a rá visszaható színes pop-art, majd az olasz Memphis és Alchimia bizarr show-ja, amit a minimalizmus szigorú geometriája követett, végül a közelmúlt posztmodernjének sokágú újeklektikája az őt a 90-es években követő lehiggadt „új szerénységgel”. Ami az előbbieken sorolt trendfolyamban következetesen érvényesül, az a formatervezés születésével egyidős társadalmi elkötelezettség csökkenése.

Erre a helyzetre próbál etikusabb, de piaci választ adni az „új szerénység” tervezői gondolkodása. (Ez tetten érhető volt az

1996-os Milánói Bútorszalon anyagán is.) Ez a 90-es évekre jellemző formatervezési trend „elfordul a 80-as évek fogyasztás és luxus kultuszától, mint elemzői írják: „a drámai keleti változások nyomán előállt új politikai öntudatforma”. Hogy az új szerénység tett-e valóban valamit a takarékoság és a fogyasztásról való lemondás ügyében, az kétséges, de megfigyelhető egy szelektív minőségi és kevésbé mennyiségorientált magatartás.” Az új szerénység bútorai – amint azt egy formatervező megfogalmazta – életünk résztvevői, nem díszletei akarnak lenni. A legjobb anyagokból és legmodernebb technológiákkal készülő bútorok képesek az egyedül alkotások kiviteli színvonalát is meghaladni. Elit termékként magas árak a garancia arra, hogy nem köszönnek vissza minden lakásban.

A visszafogott, a mérték ismeretét tükröző forma és a színvilág játékosága a laza, szellemes európai tervezői gondolkodásmód jelei.

Az új anyagok: fémek, üveg,

műanyagok és a hozzájuk kapcsolódó technológiák új formavilágot szülnék, amely a termékeknek magas újdonságtartalmat ad. A kedvelt, de egyre véendőbb faanyag csak egyike a divatos materiáknak. Az anyagválaszték nem öncélú, a cél a termékek magas élettartama, tehát az indirekt környezetvédelem.

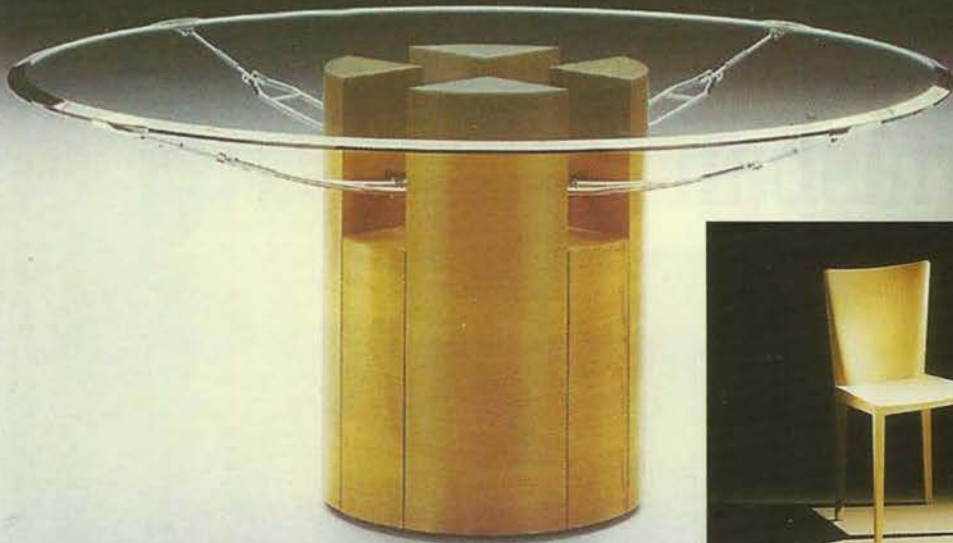
A nemzetközileg is elismert tervezőgárda gondolkodásának jellemzésére Peter Maly-t a jeles hamburgi formatervezőt idézhetem: „a szükséges legtöbbet és a lehető legkevesebbet” adni.

A bútorok megvalósítói olyan sorozatgyártó nagy cégek, amelyek méltán tarthatnak igényt az egykori francia királyi asztalosok „ébéniste de roi” megtisztelő szakmai rangjára, annál is inkább mert ma a vásárló a király.

A részletek megmunkálásának gondossága ugyanaz, mint egykor a régi stílbútoroknál, csak hogy ez most a korszerű szolgáltató, és nem reprezentáló eleganciát ad a termékeknek.

VÁSÁRHELYI JÁNOS

1. METRIX többfunkciós svédfal: ez a szimmetrikusan és könnyedén kezelt kompozíció a nyitott és zárt elemek (bárszekerény) kontrasztjára építve, világos színekben.

Tervező: Peter Maly
Gyártó: Behr International

2. TENZOR asztal: gazdag anyagválaszték, egyszerű formák, komplikált mérnöki szerkezet jellemzik a robosztus és mégis könnyed együtttest. Az állítható mives fémkarok nem alátámasztanak, hanem a centrum felé húznak. Az erők egyensúlya biztosítja az üveg asztallap biztos helyzetét.
Tervező: J. Tresserras
Gyártó: Tresserra Collection

3. Minimális anyagmennyiség, kiváló munka és szakszerű anyaghasználat jellemzik a MARIPOSA széket. A mindössze 3 mm vastag rétegelt támlalemez szilárdságát a szélső függőleges hajtogatások biztosítják. A szék anyaga a nem különösen értékes nyárfa, s a könnyedésgét hivatott szolgálni.
Tervező: Piergiorgio Cazzonigo
Gyártó: Atlantis

4. EXTENSIA nagyobbítható üvegtetős asztal és FINN székek: a kontrasztok étkezője, azaz ha az étkezőasztal szikár és geometrikus, ahhoz a székek annál lendületesebb vonalvezetésűek. Ami közös: az egyszerűség, világos szerkezet és összehangolt színválaszték és mindez elégséges közös nevező.

Széktervező: Thibault Désombre
Gyártó: Ligne Roset

3

4

A rattan, mint alternatív nyersanyag a bútorgyártásban

Európában a XVII. sz.-tól terjedtek el a rattanbútorok, gyakran „bécsi kávéházi szék” elnevezéssel. A rattanbútorok könnyűek, kiviteliük és megjelenésük változatos, tetszetősek és mint délkelet-ázsiai importárak, gyakran kedvező árúak is. Az utóbbi tíz évben egyre kedvezőbbé váltak, mivel kiválóan alkalmasak mind lakóterek, mind szállodák és éttermek berendezésére. A rattant könnyen össze lehet tévesztetni a bambusszal, amit szintén bútorgyártáshoz használnak. A bambusz a fűfélék családjába tartozik és gyors növekedésének köszönhetően néhány hónap alatt eléri 10–20, esetenként 30 méteres – végleges magasságát és világszerte elterjedt. Ezzel szemben a rattan a pálmákhoz tartozik és csak Ázsia és Afrika trópusi erdeiben fordul elő.

A növény külső felépítése

A rattan szó gyűjtőfogalom a tuskés, liánszerű pálmák megnevezésére. Allandó csúcsnövekedésük folytán 100 m feletti magasságot is elérnek és evvel a Föld leghosszabb szárazföldi növényei közé tartoznak. A többnyire kör keresztmetszetű és karcsú törzs átmérője fajoktól változik néhány mm-től 20 cm-ig. A monokotyledonokhoz tartozó rattanpálma nem rendelkezik vastagsági növekedéssel mint a lombos és tűlevelű fajok, amelyek a dikotyledonokhoz tartoznak. A rattantörzsek teljes hosszuk mentén egyenlő vastagságúak és tömörök, ellentétben a bambusszal, aminek a szára belül többnyire üreges. A pálma fajtól függően vagy egyedülálló törzset növeszt, vagy fészekformában többet. Jellegzetes képződményei a tuskés hüvelylevelek, amelyek a törzset burkolják. A növény a fakoronáig való felkapaszkodásra és kúszásra a 2–3 m hosszúságú, visszahajló tuskékkel rendelkező indákkal képes, amelyek a hüvelylevelek nyúlványai (Weiner, G. Seehann G. 1996). Összesen kb. 600 rattanfaj létezik, amelyek 13 nemzetségre tartoznak (Uhl és Dransfield 1987). A rattanpálma leggyakrabban a trópusi Délkelet-Ázsiában fordulnak elő, négy nemzetségük képviselteti magát Nyugat-Afrikában is, ebből három csak ott honos. Ezen sok fajtól a mai napig iparilag mindössze 20–30 fajt hasznosítanak.

Szerkezet és tulajdonságok

A tulajdonképpeni rattantörzs csak a külső 3–4 levélhüvelyréteg eltávolítása után ismerhető fel (1. kép). A külső bőrszövet (epidermisz) színe a világossárgától a világosbarnáig változik, bár előfordulnak vöröses törzsek is. A világossárgától egy kemény szemcsés réteg és többnyire egy viaszréteg fedi. A törzs belső része szerkezetileg a vasbetonhoz hasonlítható. Ez utóbbi áll a parenchymatikus alapszövetből

(beton), amelybe az edényalábok (vasszálak) ágyazódnak. Az edénynyalábok a vízvezető edényekből és a tápanyagokat szállító floémelemből állnak, amelyeket egysejtű rost-hüvely vesz körül. A Hamburgi Egyetem FABIológiai Intézetében végzett – mind a 13 nemzetség több mint 400 fajára kiterjedő – alapos vizsgálatok kimutatták, hogy bizonyos anatómiai szerkezet típusok ismeretében az egyes nemzetségeket egymástól pontosan el lehet különíteni. Ezen anatómiai alapokon nyugvó elkülönítés megfelel a rattanpálma taxonómiai tagolásának (élőlények biológiai rendszerbe való sorolásának).

A kb. 600 rattanfajból iparilag máig csak mindössze 20–30 fajt hasznosítanak. A feldolgozó központokra épülő szelekcióját tudományosan is igazolni lehetett, mivel a „kereskedelmi faj” olyan sajátos szerkezeti jegyeket mutatnak, amelyek a „nem kereskedelmi fajoknál” hiányoznak. A „kereskedelmi rattan” fontos tulajdonsága az edénynyalábok egyenletes eloszlása a törzskeretszetszeten, egységes rostalak, valamint az egységes rostarány és a vastag falu parenchymák.

A rattantörzs szövete egyenletesen világos színű. Sűrűsége 0,25–0,6 g/cm³-t érhet el, ami törzskeretszetszeten belülről kifelé és a magasság mentén a tőtől a törzs csúcsáig mérsékelten növekszik. A rattan növekedése során nem képez gesztesítő anyagokat, ezért kevésbé időjárás- és gombaálló. Nem szakszerű tárolás esetén – vagyis szárítás illetve védőszer nélkül – kékülés léphet fel, ami a világossárga törzseknel értéksökentő.

Kitermelés és feldolgozás az erdőben

A rattantörzseket elsősorban Ázsia trópusi esőerdőinek természetes előfordulásaiból termelik ki. Kis számú ültetvények ma még csak egyes esetekben hasznosíthatók, mint Dél-Kalimantan és Sabah-Borneo szigetén. A rattantörzset hosszától függően 2–3 férfi húzza le a fa koronájából. Ez gyakran csak akkor sikerül, ha a felső részt levágják. Segédesz-

közként csak bozótívágó késeket használnak, ritkábban próbálkoznak traktorokkal. Amint az egész rattantörzs a földre került, eltávolítják a tuskés burkoló hüvelyleveleket és a törzset 3–5 m-es darabokra osztják. Ezeket a törzsdarabokat rudaknak is hívják. A rattanrudakat kötegelik és további feldolgozásra a falvakba szállítják tutajon vagy tehergépkocsin. A falvakban a többnyire 20–40 mm-es átmérőjű rudakat gyakran dízelolaj és kókuszdióolaj keverékében főzik 5–40 percig, kb. 60–150 °C-on, miáltal a szárítási folyamat felgyorsul és a rudak világos, egyenletes színt kapnak. A főzőoldat receptje, valamint a hőmérséklet és az időtartam feldolgozóként változik. A főzés után következik a fűréssporral való tisztítás és az első osztályozás. A rattantörzsek színét és átmérőjét vizsgálják. A kiváló rudakat részint a minőség javítására kéndioxidral füstölik. Az egyenletlen színezetű és a levéldudoroknál nagy átmérőkülönbséget mutató rudakról eltávolítják a szemcsés külső réteget és a levéldudorokat (2. kép). Minden rudat ún. wigwamokban rakásolva, szabadlevegőn 5–10 %-os nedveségtartalomra szárítanak (3. kép). Ezután a rudakat szín és átmérő szerint ismét osztályozzák és szilárdságukat egyszerű hajlítási próbával ellenőrzik. A kevésbé jó minőségű, valamint a túl vékony (10–18 mm) rudakat speciális metszőkéssel felhasítják. A szemcsés külső réteget keskeny szalagokban lehámazzák és feltekerselelik. A hámozott törzset ugyanezen a módon munkálják meg úgy, hogy vesszőt készítenek, amíg csak a belső mag, a pedding marad vissza.

Bútorgyártás

A rattanrudak megmunkálása után a bútorgyártás három különböző választékkal rendelkezik: rudak a bútorok teherviselő szerkezeteihez, továbbá a szemcsés külső réteg, a vessző és a pedding, valamint az egészen vékony törzsek a bútorfonatokhoz, szőnyegekhez és kosarakhoz. Az évtizedes fejlődés során különböző fonási minták alakultak ki, amelyeket részben gépi úton speciális szövőszékkel, de kézi

munkával is készítenek. A fonáshoz használt anyagot csak vízben puhítják, majd a szövéshez hasonlóan szövőszéken szőnyeget fonnak belőle, ugyanez érvényes a kézi fonásra is. A székek és az asztalok statikus elemeit adó vastag rudak készítéséhez is egyszerű módszereket használnak. A rudakat forró vízgőzzel enyhén előgőzölik, vagy egy láng fölött felmelegítik (4. kép), ezáltal hajlékonyvá válnak. A rudakat sablon segítségével a kívánt formára alakítják, ily módon a hajlított rudak a sablonban hűlnek ki és megtartják alakjukat. A különleges formákat rögzítés céljából néha szegeznek. A teherviselő elemek (szék láb, támla stb.) közötti részeket, pl. a székelést vagy a háttámlát kézzel fonják, a tervezésnek megfelelően vagy a hasított anyagból vagy a nagyon vékony tömör rattantörzsekből. A sarokkötéseket többnyire betekerik úgy, hogy az illesztések ne látszódnak. Végül a rattanbútoroknak vagy meghagyják eredeti színüket (világossárga), vagy fluorsavval fehérítik azokat; később lehetőség van a pyrogallol-fürdőt követő kénezéssel a székfónt anyagának barnítására, amikor is a szemcsés anyag miatt egy bizonyos idő után a szín gyakran leperreg. Ma a színes rattanbútorokhoz kizárólag fonási- és rudanyagot használnak, aminek már nincs szemcsés külső rétege. A rattanbútorokat többnyire nők készítik kis családi vállalkozásokban vagy néhány nagyobb üzemből (5., 6. kép).

Kereskedelem

A rattanbútorok fő szállítói Indonézia, Malajzia, Fülöp-szigetek, Kína, Vietnam és India. A nyolcvanas évek kezdetéig ezen országokban szinte kizárólag a nyers rattan megmunkálását végezték, amit aztán Hongkong és Szingapúr kikötőin keresztül az USA-ba szállítottak. Exportra alig gyártottak bútorot. A tulajdonképpeni bútorgyártás Németországban, Ausztriában, Olaszországban, Hollandiában, Nagy-Britanniában és az USA-ban történt. A három legfontosabb exportáló országból, Indonéziából, Malajziából és a Fülöp-szigetektől 1987 óta hivatalosan tilos feldolgozatlan rattant kivinni, kivételi engedély csak az ún. késztermékekre adható. A rattantermékekkel való kereskedelem világszerte összességében kb. 6,5 milliárd USA dollár bevételt jelent (Dransfield, J. és Manokaran, N. 1993). Ma a délkelet-ázsiai országokban csak az egyszerű, többnyire gépi úton készített bútorokat gyártják. Az igényesebb formájú bútorokat továbbra is elsősorban Németországban és Olaszországban készítik. Ezen két országban a bútorokat szinte kizárólag kézi munkával állítják elő, ami értelemszerűen legtöbbször magas előállítási költséget jelent.

Prof. dr. dr. h.c. WALTER LIESE
Fordította: Németh Róbert

Maláj-magyar együttműködési megállapodás

Együttműködési megállapodást írt alá a Penangban székelő Hunza Holding és a budapesti New WIAT Kft. Az egyezmény kiterjed:

- a maláj faanyagkincs magyarországi hasznosítására
- a magyar szellemi tőke exportjára az oktatás és a hulladékfeldolgozás területén
- a Penang-i kormánydelegáció látogatására a magyarországi partnereknél (Zala Bútor Rt, Bútorszövetség, Kaesz Gyula Szakiskola, Soproni ERdészeti és Faipari Egyetem)
- közös részvételre a budapesti Nemzetközi Bútor Szakvásáron

(Felvételeink Penangban és Budapesten, a Bútorszövetségben tartott tanácskozáson készültek)

NEW-WIAT EXPORT-IMPORT

A FAIPAR SZENZÁCIÓJA: A GYÁRTÓBERENDEZÉSTŐL A BÚTORIG!

EGYÜTT A BÚTORIPAR ÉS A NEW-WIAT A WOODMA'96 FAIPARI SZAKVÁSÁRON

A NEW-WIAT SOHA NEM LÁTOTT KÍNÁLATA:

EGYÜTT A BÚTOR, AZ ALAPANYAG, A GÉP ÉS A SZERSZÁM
EGYÜTT A MAGYAR ÉS A TÁVOLKELETI BÚTOR
EGYÜTT AZ OLASZ ÉS A TÁVOLKELETI GÉP
EGYÜTT AZ OLASZ, A MALÁJ ÉS A MAGYAR SZAKEMBER GÁRDA

EZT LÁTNI KELL! EZT VENNI ÉRDEMES!

BNV 24. PAVILON
OKTÓBER 22-26.

NEW-WIAT: MOST IS, MINT MINDIG A LEGMAGASABB SZAKMAI SZINTEN ÁLL
MEGRENDELŐI RENDELKEZÉSÉRE
SZAKMAI TANÁCSADÁS, AJÁNLAT, HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS, SZERVIZ

NEW-WIAT: A MEGBÍZHATÓ PARTNER

IRODA: 1131 BUDAPEST, NÓVÉR U. 82.
TEL./FAX: 140-8551, 270-1674, 330-5172

SZAKÜZLET: 1133 BUDAPEST, VÉSŐ U. 10
TELEFON: 270-2772

TANÚSÍTVÁNY

A TÜV-Zertifizierungsgemeinschaft e.V.
ezúton igazolja, hogy a

Balaton Bútorgyár Rt.
Veszprém
Magyarország

a/az

Székek, asztalok, étkező garnitúrák, áruházi berendezések
és egyedi bútorok tervezése, gyártása és kereskedelme

érvényességi területen minőségbiztosítási
rendszerrel vezetett be és alkalmaz.

Egy audit során, melynek jelentés száma: 5791
bizonyítást nyert, hogy a rendszer megfelel a

DIN EN ISO 9001:1994
szabvány követelményeinek.

A tanúsítvány érvényes

1999. július -ig

A tanúsítvány jegyzékszám:

753005794

Dorn, 1996.07.22.

Budapest, 1996.07.22.

Phosphor
TÜV CERT elnökség

TÜV Rheinland
EUROQUA

Klein Pfeil-Tan
TÜV Rheinland EUROQUA KIL
TÜV CERT tanúsítóhelye

Mindig Megbízható Minőség

Az őszi BNV alkalmával a 100 éves Balaton Bútorgyár Rt. sajtótájékoztatón jelentette be, hogy: a székek, asztalok, étkezőgarnitúrák, áruházi berendezések és egyedi bútorok tervezése, gyártása és kereskedelme terén elnyerte az ISO 9001 minősítést. Ez nemcsak azt jelenti, hogy termékeik jó minőségűek, hanem azt is, hogy a Balatonnál adottak a folyamatos, egyenletesen jó minőségű termelés feltételei, azaz a kialakított minőségbiztosítási rendszer megfelel az ISO 9001 szigorú szabályainak. A gyár műszaki kollektívájának, összes dolgozójának keményen kellett küzdeni ezért a minősítésért (ami nélkül ma már a nyugat-európai piacon szinte lehetetlen bútort eladni), mert az ülőbútorgyártásban talán még nehezebb teljesíteni a követelményeket, mint a bútorszakma egyéb területén.

Az ISO 9001 TÜV Certificat nem díszítmény a 100 éves gyár születésnapjára. Éppen ellenkezőleg. Olyan ajándék, amit a dolgozók tettek a torta mellé. Gratulálunk!

SZEM ELŐTT A HÁTTÉRIPAR

**színvonalas, elegáns és gazdaságos
megoldásokat kínál
bútoripari alapanyagok, konyha- és
irodabútor elemek és kiegészítők
széles választékával**

**Találkozunk
a Bútoripari Szakvásáron
megrendezendő kiállításunkon,
a BNV C pavilon 423 standján,
október 22 és 26 között.**

H-8900 Zalaegerszeg, Hock János u. 90/A. Telefon: 36-92/312-168 Fax: 36-92/423-256

AZ 1995. ÉVI SPANYOL BÚTOREXPORTR 36%-kal haladta meg az előző évit, és 125 milliárd Pesetát (100 Peseta + 8,505 schilling) ért el.

FOLYAMATOS növekedés jellemzi a Thaiföldi Bútorexportot is. A megfigyelők tartós növekedést jósolnak. Mivel a trópusi eredetű (Teak-Rosenhol) faanyag-tartalékaik korlátozottak, a thaiföldi cégek a gumifa (Parawood) és a faforgács-lap bútorigipari felhasználását növelték. A növekvő kereslet hatására a bútorgyártó és a fafeldolgozó ipar képviselői a faimport segítségével tudják kielégíteni az igényeket.

AZ EURÓPAI irodabútor gyártás 1995-ben 4,2%-os növekedést ért el, és 6,41 Mrd ECU-t tett ki. A gyártás mintegy 3/4-ét képviselő négy legnagyobb ország termelése tekintetében Németországban 5%-os, Franciaországban 2,3%-os növekedés, míg Angliában 1,2%-os, Olaszországban 1,9%-os visszaesés következett be. Mellettük a skandináv országok (a svédek 25,6%, a finnek 23,7%) messze az átlagos fölötti növekedést érték el.

*

AZ USA IRODABÚTORAI az Európába irányuló exporton belül. Az október 15-20-i kölni szakvásáron, az USA-ból 25 kiállító vesz részt, hogy az amerikai irodabútor-export számára a szükséges feltételek előkészítése. Az amerikai termelés éves nagysága 9,3 mrd US \$, amelyből 4%-nak megfelelő mennyiség kerül exportra.

Az éves import nagysága 676 millió US \$. A fa alapanyagú bútorok részaránya 25%, míg az egyéb anyagok felhasználásával állítják elő

a bútorok 75%-át. Az amerikai piaci követelmények kitűnnek nagy szigorúságukkal, megkövetelik az árakra vonatkozó pontos kalkuláci-

ót, a szervizelésre vonatkozó konkrét ajánlást és az exportra vonatkozó nagy aktivitást.

S.E.

AZ 1996. ÉV UTOLSÓ NEGYEDÉVI SZAKVÁSÁRAI

október 3-6.:	EUROHOLZ, Stuttgart
október 9-13.:	WOHNDESIGN '96, 1 WOHN SALON, Bécs
október 11-14.:	ABITARE IL TEMPO, Verona
október 11-14.:	INT. SITZMÖBELMESSE, Udine
október 15-20.:	ORGATEC. Köln
október 17-23.:	INT. MÖBELMESSE, High Pint, N.C. USA
október 18-27.:	INTERIEUR '96, Kortrijk
november 2.:	DESIGNERS' SATURDAY, Langenthal, Svájc
november 9-17.:	DESIGN FUTURES '96, London
november 10-14.:	MÖBELTREFFEN, Brüsszel
november 12-16.:	FURNITEK INDONESIA '96, Dzsakarta
november 27-28.:	WOODEX 96, Tampere, Finnország
november 27- december 1.:	HOLZFACH-MÖBELZULIEFERMESSE, Brüsszel
november 30- december 8.:	HEIM + HANDWERK, München

AZ 1997. ÉVI SZAKVÁSÁROK

január 13-19.:	INT. MÖBELMESSE, Köln
január 14-19.:	BAU '97, München
január 29- február 1.:	TEXBO, Salzburg
február 19-21.:	Z.U.T. MÖBEL-ZULIEFERMESSE, Bad Salzflun
február 19-21.:	POSTFORUM-INFOTAGE, Herford
március 6-9.:	HOLZ-HANDWERK, Nürnberg
április 9-12.:	BWS-HANDWERKSMESSE, Salzburg
április 9-14.:	SALONE DEL MOBILE, EUROCUCCINA, Eimu, Milánó
április 15-20.:	INT. MÖBELMESSE, Madrid
május 2-6.:	INTERZUM, Köln
május 5-10.:	INTERHOLZ '97-LIGNA, Hannover
május 21-25.:	SKAND. MÖBELMESSE, Kopenhága
augusztus 1-4.:	HOLZBEARBEITUNGSMASCHINEN UND MÖBEL, Los Angeles
október 15-19.:	ÖSTERR. MÖBELMESSE, Salzburg
november 29- december 7.:	HEIM+HANDWERK, München

(Holz Design 4/96, Bécs)

Ezen lapszám
a PRO RENOVANDA
CULTURA HUNGARIAE
ALAPÍTVÁNY
támogatásával jelent
meg.

LENKEI BÚTORSZERELVÉNY KFT.

GYÁRTÁS: fém és műanyag bútorigipari veretek, alkatrészek

ÉRTÉKESÍTÉS (közvetlen import beszerzés)

Lakkok, páncok, ragasztók – Synthesa, Reichhold, Henelit

Csiszolóanyagok – SIA, Mirka, Efesis, KAEF, acélgyapot

ALFIT fiókcúsúzó, SALICE pántok, BEA stítek, HEIMANN díszszegek, GERBAND tükörragasztók Háfele, Hettich, Lehmann bútorigipari szerelvények

HENKEL faipari ragasztók nagykereskedelmi értékesítése

Kuper furnérragasztószál, Schümann furnérragasztószalag

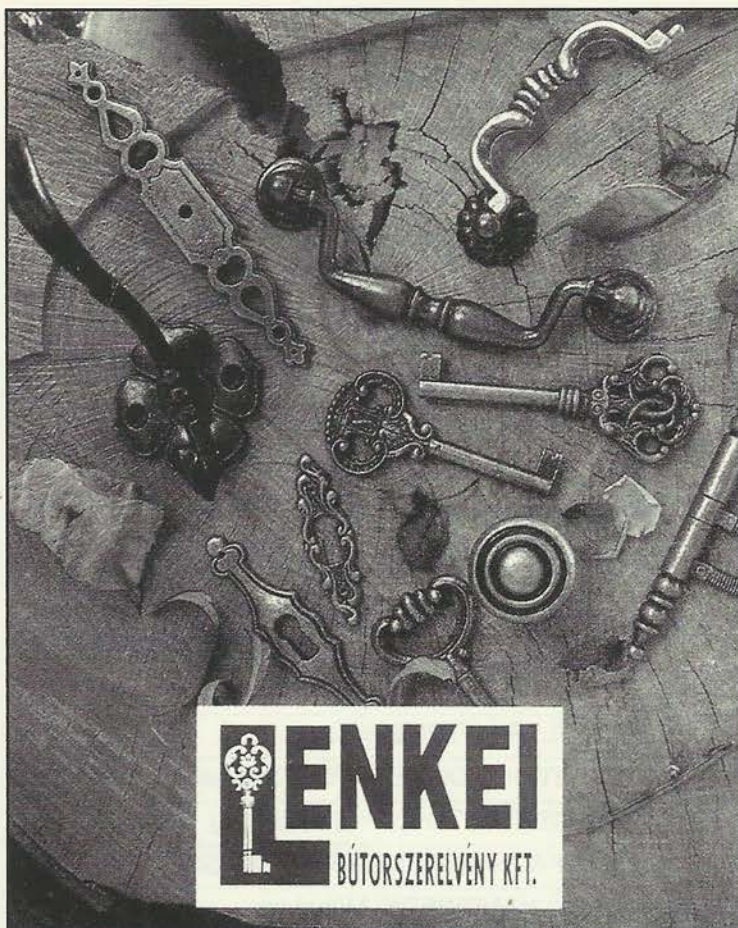
Reisser csavarok, belföldi kárpitos kapcsok, záruk, csomagoló ragszalag

ÚJ CÍMÜNK:

Budapest IV., Berni u. 1. (Újpesti REMIZ mögött)
Tel.: 390-2504, 390-2505, 390-2506 Fax: 390-2505

ÚJ ÜZLETÜNKBEN NAGYOBB HELYEN, BŐVEBB ÁRUKÉSZLETTEL VÁRJUK VÁSÁRLÓINKAT!

Nézze meg bemutatónkat a Bútor Szakvásár F2-es pavilon 713. standján!

Magyarország legnagyobb faipari gépkereskedőjeként ajánlhatunk Önnek bármit az alapgépektől a CNC megmunkáló központokig.

Ön ismeri a problémát,

Mi tudjuk a megoldást!

Bemutatótermünkben folyamatosan 100–150 gép közül választhat!

Nálunk 2 év garanciával vásárolhat CE normás ipari berendezéseket!

Szaktanácsadóink bármikor állnak rendelkezésére.

1194 **BUDAPEST**, Méta utca 31.
(Méta Centrum)

Telefon/fax: 280-8220
280-8221

9700 **SZOMBATHELY**, Dózsa György út 9.
5000 **SZOLNOK**, Batthyányi út 24.

Telefon/fax: 94/324-450
Telefon/fax: 56/344-353

Látogassa meg cégünket a Bútor Szakvásáron, a 25. pavilon 594. standján!

Cégünk, az **ERDÉRT** Részvénytársaság az ország legnagyobb faanyagkereskedelmi vállalkozása, 45 éves szakmai múlttal, modern kereskedelmi szemlélettel, megújult szervezeti struktúrával.

Gazdálkodásunkat a **bővülő forgalom és a növekvő eredmény jellemzi.**

Minden vevőretekkel a **hosszú távú, korrekt együttműködésre** törekszünk abban a hitben, hogy egy normalizálódó magyar piacon szükség van olyan **megbízható kereskedelmi partnerre**, akivel **kiszámítható és kölcsönösen előnyös** feltételekkel lehet a kapcsolatot építeni.

Az **üzlethálózatunk fejlesztésével, termékeink választékának szélesítésével** a vásárlói igények maradéktalan kielégítésére törekszünk.

Meggyőződésünk, hogy az általunk forgalmazott termékek összetétele, minősége találkozik a vásárlók igényeivel és megfelel elvárásainknak.

Kínálatunk:

- fenyő és lombos hengeresfa,
- fenyő (orosz) és lombos fűrészáru, természetes és műszárított,
- egyéb faáru,
- lap-, lemezipari termékek,
- lambéria, hajópadló, parketta,
- faház, tetőszerkezet,
- kiegészítő anyagok: tetőfedő anyagok, szigetelő lapok, gipszlemezek, bútortárolatok, festékek, lakkok, pácok stb.

Szolgáltatásaink:

- kívánt méret szerinti termelés az ERDÉRT Tuzsér Kft. fűrészüzemében,
- válogatási lehetőség,
- méretre szabás,
- gyalulás,
- házhozszállítás,
- szaktanácsadás.

Segítőkéz szakmai információkkal és udvarias kiszolgálással várjuk minden Kedves Vásárlónkat.

ERDÉRT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG EGYSÉGEI

HOLDING Központ: 1054 Budapest V., Akadémia u. 1-3.

Telefon: 153-4444

Fax: 132-7762

ERDÉRT FAKER KFT.

1054 Budapest, Akadémia u. 3.

Telefon: 132-8979 Fax: 132-7720

1. Adony, Petőfi u. 6.

Telefon: 60/318-868

Adony 41.

Fax: Adony 80.

2. Szolnok, Kőrösi u. 55.

Telefon: 56/423-455

Fax: 56/425-499

3. Debrecen, Domonkos M. kert 80/b.

Telefon: 52/417-020

Fax: 52/310-045

4. Alsózsolca, Kassai u. 42.

Telefon: 46/406-511

Fax: 46/406-313

5. Kétegyháza, Zrínyi u. 17.

Telefon: 66/380-396

Fax: 66/380-233

6. Mátészalka, Ipar u. 8.

Telefon: 44/310-052

Fax: 44/310-754

7. Budapest VIII., Asztalos S. u. 7.

Telefon: 113-1290

Fax: 113-3249

8. Budakeszi, Pátyi út

Telefon: 23/451-806

Fax: 23/451-816

9. Budapest II., Patakegyi u. 83-85.

Telefon: 393-0474

10. Budapest V., Akadémia u. 3.

Telefon: 132-9770

11. Tataháza-Óváros, Vértanúk tere 5.

NOR-MA-FA KFT.

Telefon: 34/310-144/23-03 m.

Fax: 34/333-147

12. Győr, Serfőző dűlő 3.

Telefon: 96/411-844

Fax: 96/417-159

13. Esztergom, Dobogókői út 78.

Telefon: 33/311-107/35 m.

Fax: 33/311-811

14. Nagykanizsa

BÁBEL Kft.

Telefon és fax: 93/310-272

ERDÉRT TUZSÉR Kft.

4622 Komoró

Telefon: 45/360-264

Fax: 45/360-250

Fűrészüzem is!

ERDÉRT LAP-LEMEZ Kft.

Budapest X., Pongrácz u. 15/b.

Telefon: nagyker 262-4141

kisker 262-4040

Fax: 262-3908

ERDÉRT FAHÁZ Kft.

Budapest XXIII., Haraszi u. 46.

Telefon: 286-0295

Fax: 286-0313

MAKÓ, Liget u. 19.

Telefon és fax: 62/412-976

CSURGÓ, Arany J. u. 173.

Telefon: 30/508-193

KÖRNYE, Vasútállomás

Telefon: 34/373-032

ERDÉRT LOMBER Kft.

Budapest XVIII., Szent László u. 2.

Telefon: 291-6889

Fax: 291-0223

BALATONSZENTGYÖRGY

Telefon: 85/377-083

Fax: 85/377-656

Fűrészüzem is!

BÁTONYTERENYE

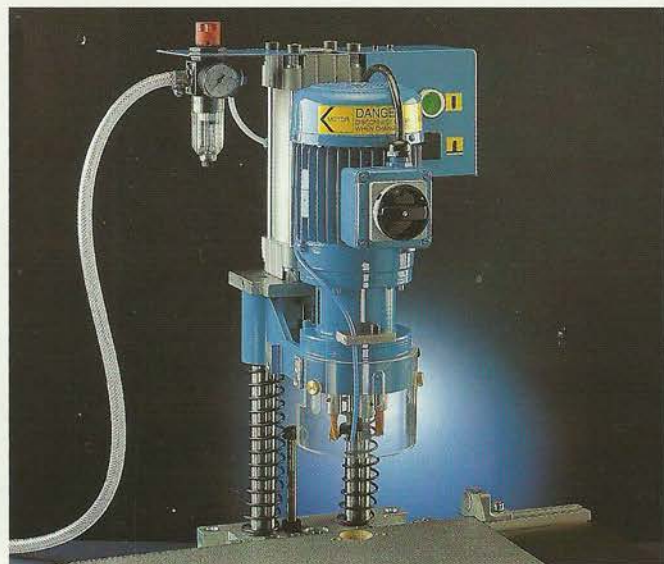
Köztársaság u. 8.

Telefon: 32/353-157

Fax: 32/353-487

Fűrészüzem is!

Egy nagyszerű csapat: az Önök bútorai – a mi bútorszerelvényeink!

Az elmúlt 65 év alatt a hagyomány és haladás mindig döntően befolyásolta gondolkodásunkat és cselekedeteinket. A Hettich International mint nemzetközi konzern ma a bútorszerelvények legnagyobb gyártója!

A Hettich International cég a legkorszerűbb termékeket, új ötleteket és technikai szaktanácsadást kínál Önöknek. Termékeinket a gyártók szakterülete szerint csoportosítva kínáljuk: a konyha- és fürdőszobabútor-, a lakó- és hálószobabútor-, valamint az irodabútorgyártóknak. Ez lehetővé teszi, hogy teljesítőképességünket nemcsak termékeink széles skálájával, de azok választékának mélységbe menő sokféleségével is bizonyítsuk.

**Hettich Marketing- und
Vertriebs GmbH & Co. KG**

Postfach 1240
D-32269 Kirchlengern
Germany

Tel.: (49) 52 23 77 15 86
Fax: (49) 52 23 77 15 28

**Képviselő:
Novo Bútortechnika Kft.**

1212 Budapest,
Kikötő utca 2-8. G lh. fszt. 1.

Tel.: (36) 1-276-1935
(36) 20-451-270
Fax: (36) 1-276-1935

Hettich
INTERNATIONAL